

Tantárgy címe: Antik vallástörténet

(1.) Kurzus címe: Antik vallástörténet	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹²: ea (kredit 100%)	
A tanóra ¹ típusa: előadás, és óraszám a: 28 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve : - Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ² (ha vannak): -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): <i>kollokvium</i> Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ³ (ha vannak): -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 10.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	

Kurzusleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása, vagy a féléves témák felsorolása (ld. **új szakos KKK**, ill. NAT Magyar Közlöny 2020. évi 17. szám)

Témák:

1. Követelmények és tematika ismertetése
2. Forrástani ismeretek megalapozása
3. Görög vallás. Bronzkori előzmények: a minósziak és a mükénéi görögség vallása
4. Görög vallás. Az olymposi korszak: források, mitológia
5. Görög vallás: Az olymposi korszak: istenek, kultuszok
6. Görög vallás: Ünnepek, babonák, halál, temetkezés, túlvilág
7. Fejlődési tendenciák a görög vallásban a hellenisztikus korban I.
8. Fejlődési tendenciák a görög vallásban a hellenisztikus korban II.
9. Az etruszok vallása
10. Római vallás az archaikus korban: források, római mítoszok
11. Római vallás: Antropomorf istenek és kultuszok, papi testületek
12. Római vallás: Mágia, babonák, temetkezési szokások, túlvilághit
13. Vallási üldözések a Római Birodalomban

KKK megfelelés:

- egyház- és vallástörténet;

¹

Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

²pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- Ismeri az ókori görög és római politikai struktúrák főbb jellemzőit és változásait, az ókori és ókori keleti civilizációk kulturális örökségét (írásbeliség, művészetek, tudományok, gazdaság, jog), különös tekintettel a vallási hagyományokra.

Mely NAT-KET elemeket tartalmazza a kurzus? (kerettantervekhez ld. https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat)

A tantárgy a latin nyelvi kerettanterv „Művelődés” nevű tematikai egységéhez kapcsolódik. A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai közül a kurzus az alábbiakat érinti:

- A görög római kultúrának mint az európai műveltség egyik alapjának és a magyarországi latin hagyományok jelentőségének megismertetése.
- A görög és a római kultúra egymáshoz való viszonyának megértetése néhány szempontból.
- Római életmód, az ókori Róma jellegzetességeinek megismertetése.

Az ismeretek közül a kurzus keretei között tárgyalt:

- Az ókori görögök és rómaiak életmódjának néhány sajátossága.
- Az ókori Róma vallási élete.
- Mondák a rómaiak eredetéről, Róma alapítása, római hősök.
- Róma városának sajátosságai, látványosságok, a római ház, a római építészet jellegzetességei. A római időszámítás.

A kerettantervben felsorolt fogalmak közül a kurzus keretei között tárgyalt:

Indoeurópai nyelvcsalád, Lares, pontifex, Vesta-szűz, augur, haruspex, patricius, plebeius, cliens, senatus, Capitolium, Forum Romanum, Colosseum, Ara Pacis Augustae, Pantheon, diadalív, vízvezeték, fürdő, atrium, peristylium, porta, ala, gladiator, kocsihajtás, vadállatviadal, Kalendae, Nonae, Idus, pater familias, mater familias

A kurzus ismertanyaga emellett kapcsolódik a NAT II. 3. 2. 2. pontból az alábbiakhoz:

„A klasszikus nyelvek tanulója a klasszikus kultúrára vonatkozó ismeretei révén felismeri, hogy a különböző civilizációk történetileg kialakult és változékony rendszerek, melyeket csak az elvonatkoztatás és az önreflexió eszközeivel értelmezhetünk. A viszonyítás fontosságának megértése hozzájárul a saját kultúra mélyebb megértéséhez is. A klasszikus nyelvek ismerete ezen túlmenően az európai és benne a magyar művelődés hagyományainak mélyebb megismeréséhez vezet, segít megérteni a múltat mint a jelen előzményét, erősíti a kulturális identitást.”

„KULTURÁLIS ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló: 1. rendelkezik a szövegek értelmezéséhez szükséges kulturális ismeretekkel; 2. képes arra, hogy megmutassa a mai kultúránktól idegen elemeket a klasszikus nyelveket létrehozó kultúrákban, és ezekről képes reflektált véleményt alkotni.”

Mely NAT-ra épülő érettségi vizsgatárgy követelményeket tartalmazza a kurzus? (ld. https://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/kozismereti_vizsgatargyak_2024tol)

A kurzus a latin nyelv érettségi követelményein belül a 2. kulturális ismeretek témakör közép- és emeltszintű követelményeire kapcsolódik.

Pontosabban a vizsgázó ismeri

- a források pontos megértéséhez és értelmezéséhez szükséges földrajzi, történelmi, gazdasági és kultúrtörténeti tudnivalókat,
- a klasszikus antikvitás mindennapi életét, életkörülményeit (lakás, öltözködés, étkezés, család, szórakozóhelyek), a társadalmi érintkezés szokásait (társadalmi rétegek, államszervezet, közigazgatás), az adott társadalom alapértékeit, a fontosabb ünnepeket és rítusokat (áldozatbemutató, jóslás),
- az ókeresztény kultúrát és az egyházi nyelvhasználatot,
- e kulturális értékeknek korunkra és az egyetemes kultúrára gyakorolt hatását, e kapcsolatrendszernek az általa megismert forrásokhoz köthető egyedi elemeit.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott* irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

- Bugh, G. R. (Ed): *The Cambridge Companion to the Hellenistic World*. New York, Cambridge University Press, 2006.
- Dumézil, G.: *Archaic Roman religion with an appendix on the religion of the Etruscans. I-2 combined*. Johns Hopkins University Press, 1996.
- Gesztelyi T.: *A római vallás története*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1993.
- Hegyi D.: *Polis és vallás. Bevezetés a görög vallástörténetbe*. Budapest, 2002.
- Sarkady J. (Szerk, összeáll. bev.): *Görög vallás, görög istenek*. Budapest, 1974.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség, attitűd*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a kurzus jellemzően, érdemben hozzájárul** (ld. szakos KKK)

„A szakképzett tanár rendelkezik szaktárgya tudományos ismeretrendszerével, az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel. Ismeri az általa tanított szakterület (tanulási/műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, tanulási területekkel.”

- egyház- és vallástörténet;
- Ismeri az ókori görög és római politikai struktúrák főbb jellemzőit és változásait, az ókori és ókori keleti civilizációk kulturális örökségét (írásbeliség, művészetek, tudományok, gazdaság, jog), különös tekintettel a vallási hagyományokra.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Kurzus oktatója (név, beosztás, tud. fokozat): **Kapi Péter, egyetemi tanársegéd**